

Octavi Martí

Periodista

El poeta Konstandinos Kavafis va escriure un magnífic poema dedicat a una civilització que s'ensorra. Carles Riba el va traduir titulant-lo "Esperant els bàrbars". La ciutat està paralizada, ningú fa res. "¿Per què seuen els senadors i no legislen?". La resposta és ben senzilla: "¿Per què han de fer lleis ja els senadors? / Les dictaran els bàrbars quan vindran". El problema que planteja Kavafis "és que s'ha fet de nit i els bàrbars no han vingut/ ¿I de nosaltres ara què serà sense bàrbars? / Aquesta gent alguna cosa bé resolía". Des de 1984, any en què el Front National de Le Pen va obtenir l'11% i 10 diputats a les europees, els francesos no han deixat de fer-se por cridant "que ve el llop!". I el llop o els bàrbars era Le Pen i el seu Front, un partit familiar, ple de filles i cunyats, que permetia sentir-se demòcrata a bon preu.

Durant anys l'amenaça del bàrbar Le Pen ha servit per no resoldre res. Els escàndols pel finançament dels partits s'han repetit, els incompliments electorals –caldría exceptuar el socialista Jospin– han estat norma, les promeses ha semblat que només comprometien els qui se les creien però mai els qui les formulaven –la tesi és de Jacques Chirac–, la CEE (Comunitat Econòmica Europea) i la Unió Europea (UE) no han estat instruments vàlids per defensar la idea d'Europa proposada per París –el 1950 els EUA i la RFA van fer impossible un exèrcit europeu, el 1971 França va deixar de vetar l'ingrés de Gran Bretanya, la unificació alemanya es va fer contra el desig de París, les ampliacions a l'Est eren precipitades per a Mitterrand, Chirac o Sarkozy, la tria de Durão Barroso al cap de la comissió va ser una bufetada per a un país oposat a la guerra d'Irak, etc.–, una idea que implicava dotar la UE d'una política exterior comuna que permetés amagar la nostàlgia de la *grandeur*. En lloc d'això la UE ha

Quan els bàrbars ja són aquí

La victòria del Front National a França és fruit del fracàs dels partits de l'establishment'. Les fronteres de l'Estat-nació són el darrer mur on encara creuen poder arrecerar-se els obrers.

proposat *lady* Ashton i Van Rompuy, personatges d'un carisma i una eficàcia perfectament descriptibles.

Europa no sap què és ni què vol ser. Un gran mercat? Un espai de lliure circulació de les persones? Un club cristià? Un gran grup de pressió econòmic? Una potència política i militar? En realitat l'única cosa que la UE –i no tota– tenia en comú i valia la pena defensar era un sistema de protecció social: davant l'atur, la malaltia o la vellesa. Era –és?– el que ens diferenciava del EUA o de la Xina i l'Índia. I això va començar a anar-se'n en orris quan els dirigents –de dreta o d'esquerra, liberals, populars o socialdemòcra-

tes– es van llançar a cantar les lloances de la mundialització.

Laurent Fabius, quan va ser primer ministre –la primera meitat dels 80–, prometia un món meravellós, ple d'oportunitats cibernètiques, als pobres treballadors de les mines que tancaaven. O als obrers del tèxtil. O als de la metal·lúrgia. O als petits propietaris agrícoles. Anàvem cap un món nou, ple d'oportunitats, calia reinventar-se. Aquest discurs, compartit per totes les elits europees, ha servit per enviar a l'atur i la misèria milions de treballadors. A França i a tot el continent. Els problemes socials van ser reemplaçats per les *qüestions societals* i en comptes

de reindustrialitzar, de crear llocs de treball i augments de salari, en comptes de fer reformes fiscals en favor de la progressivitat de l'impost sobre la renda, els Governos d'esquerra van trobar un substitutiu en l'autorització del matrimoni gai, l'ampliació dels supòsits d'avortament o prohibint fumar fins i tot a l'aire lliure. I al mateix temps apujaven l'IVA, suprimien els impostos de successions o abaixaven la pressió fiscal. Tenim unes classes dirigents *pijas*.

El Front National van començar votant-lo els filofeixistes i nostàlgics de l'imperi colonial i avui el voten les classes populars. Per què? Senzillament perquè l'Estat-nació i les fronteres són el darrer mur on encara creuen poder arrecerar-se els que no tenen (o tenien) altre capital que la seva força de treball: els obrers, els joves sense feina ni estudis privilegiats, els jubilats. I el Front Nacional ja no és un partit feixista sinó un grup populista i xenòfob, que ha renunciat a l'antisemi-

tisme, a parlar de l' "Algèria francesa" i a les antigalles patriòtiques de Jean-Marie Le Pen, que havia estat monàrquic i catòlic ultraconservador, i que amb la seva filla Marina assumeix la República i el sufragi universal, detall contradictori en una formació en què son diputades filles del líder, cunyats de la *lideressa*, cosines d'aquesta, etc.

L'èxit del Front Nacional és fruit del fracàs dels partits de l'establishment. I del fracàs de la mateixa UE. L'any 2001 els irlandesos van dir "No" al tractat de Niça. El van fer tornar a votar per tal d'aconseguir el "Sí". El 2005 els ciutadans francesos i holandesos, consultats en referèndum, van dir "No" al tractat per una Constitució europea. Les respectives Assemblees Nacionals, després d'un canvi cosmètic del redactat, varen aprovar el que els ciutadans havien refusat.

Aquesta negativa a acceptar el vot popular, aquesta negativa a acceptar la democràcia dins de la UE, aquesta pervivència de temes –qüestions fiscals, per exemple– que necessiten una impossible unanimitat per ser aprovats, fan el llit al discurs del Front Nacional. De moment aquest discurs, el del FN, no és confrontat a la realitat de governar i no té desgast. La dreta, la UMP, liquidarà molt presumiblement la figura de Sarkozy com ja ha liquidat la del seu actual líder, Jean-François Coppié, un home que compartia amb Jaume Collboni la capacitat de fer votar els que no voten. Sarkozy ha estat un demagog erràtic, llest però incapaç de superar els seus complexos. El probable nou home fort, François Fillon, té l'amenitat del llistí telefònic.

A l'esquerra o, més ben dit, entre els socialistes, François Hollande no ha sabut sobreposar-se a la mala imatge donada des del primer moment per la seva antiga companya sentimental. I de la seva promesa de posar ordre i disciplina en el món de l'especulació financera, no en queda res. El més grotesc és l'actual èxit als EUA de les tesis de Thomas Piketty exposades a *Le capital au XXI siècle*, llibre dedicat a provar que el fonament de la desigualtat és la manca d'una bona política fiscal redistributiva. Doncs bé, l'any 2011 el mateix Piketty, acompanyat de

Camille Landais i Emmanuel Saez, van publicar un breu –130 planes– llibret titulat *Pour une révolution fiscale* en el qual oferien als socialistes, claus en mà, les mesures que calia adoptar immediatament per treure l'Estat de l'espiral de l'endeutament i, sobretot, per repartir millor la riquesa i tornar a donar esperances a petits i mitjans empresaris. Hollande no va fer cas a Piketty i va preferir confiar l'àrea econòmica a Jérôme Cahuzac, però va resultar que aquest, a més d'enganyar el fisc, tenia una fortuna en un compte corrent a Suïssa i un altre a l'illa de Man. Va haver de dimitir.

El barcelonès Manuel Valls, antic home de confiança de Michel Rocard i Lionel Jospin, apareix ara com la gran esperança renovadora del PS. Els seus anys d'alcalde d'Evry, una ciutat de la *banlieue* de París, el fan creïble quan es presenta com l'home de la tolerància zero amb la delinqüència. Però aquest tipus de declaracions de fermesa xoquen sovint amb la realitat legal del país: les expulsions d'uns estigmatitzats gitanos romanesos no són fàcils ni eficaces. I el que fas sortir per la porta torna a entrar per la finestra. Creure o voler fer creure que els problemes de la societat francesa són deguts a una nombrosíssima immigració no qualificada i negar-se a veure els altres efectes perversos de la mundialització, és caure en el simplisme del FN, que resol els problemes expulsant tants estrangers com llocs de treball falten per als francesos.

En definitiva, França avui està malalta de falta de projecte i de manca de dirigents fiables. El seu mal és el mateix d'una UE sota hegemonia alemanya. Ningú sembla capaç de posar-se a l'altura econòmica i exportadora dels alemanys ni de frenar la lògica especulativa del capital financer. A França, país conservador que no sap reformar-se si no és a base d'explosions socials, ja estan esperant la propera. I aquest cop els *bàrbars* no seran els resistents que van lluitar contra els nazis, ni els joves estudiants del 68 que van posar fi al gaullisme, ni els *communards* que es negaven a qualsevol forma d'institucionalització del poder, ni els *sans-culottes* que van portar el rei a la guillotina.